

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Team Beleid Ruimtelijk Domein

Nummer
11*

Kenmerk
153604

Raad d.d.
25 mei 2022

Paragraaf begroting
2

Portefeuillehouder
J. (Joa) Maouche MSc

Steller
Y. (Yvonne) de Graaf

Datum
12 april 2022

Onderwerp
Omgevingswet – Erfgoedverordening
gemeente Renkum 2022

Geadviseerd besluit

1. De Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022 vast te stellen.

Toelichting op beslispunten

Samenvatting

De Omgevingswet treedt naar alle waarschijnlijkheid op 1 januari 2023 in werking en vraagt vooraf om een aantal keuzes van uw raad. De afgelopen en komende periode leggen we meerdere raadsvoorstellen aan u voor die moeten zorgen voor een soepele invoering van de Omgevingswet. Dit raadsvoorstel gaat over het vaststellen van de 'Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022' vanwege de Omgevingswet.

Maar we pakken ook meteen de kans om in te spelen op de nieuwe mogelijkheden op grond van de Erfgoedwet 2016:

Op 1 juli 2016 al de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet gaat over het aanwijzen en in stand houden van te beschermen cultureel erfgoed. De Erfgoedwet gaat zowel over roerende zaken (cultuurgoederen en verzamelingen) als onroerende zaken (monumenten en archeologie).

De Erfgoedwet 2016 benadert de sector dus integraal. De VNG-model-Erfgoedverordening gaat vanaf 2016 daarom ook over het cultureel erfgoed in totaliteit: De modelverordening bevat bepalingen over roerende en onroerende zaken. De huidige Renkumse Erfgoedverordening uit 2013 bevat alleen nog bepalingen over onroerend cultureel erfgoed en wordt hier nu ook op aangepast.

Het voorstel is om de Erfgoedverordening 2013 nu in één keer te actualiseren in lijn met de Erfgoedwet 2016 en de Omgevingswet. De nieuwe verordening treedt (grotendeels) tegelijk met de Omgevingswet in werking (zie hierna).

Waar gaat de nieuwe Erfgoedverordening in hoofdzaak over?

In de nieuwe Erfgoedverordening staat hoe de aanwijzing en bescherming van een gemeentelijk monument en een gemeentelijk stads- of dorpsgezicht is geregeld onder de Omgevingswet. Ook is er een vangnetbepaling archeologie opgenomen ter bescherming van archeologische monumenten waarvoor de geldende bestemmingsplannen nog geen beschermingsregime kennen.

Nieuw ten opzichte van de huidige verordening is dat ook roerende goederen in bepaalde gevallen kunnen worden aangewezen als te beschermen ('cultuurogoederen' en 'verzamelingen').

Beoogd effect

Het beoogd effect is dat we bij inwerkingtreding van de Omgevingswet beschikken over een actuele Erfgoedverordening, die voldoet aan zowel de Erfgoedwet als de Omgevingswet. Dit betekent dat alle artikelen over aanwijzing en instandhouding van gemeentelijk cultureel erfgoed zijn afgestemd op actuele regelgeving, zodra de Omgevingswet in werking treedt.

Kader

Het wettelijk kader bestaat uit de Erfgoedwet en de Omgevingswet. Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. De Erfgoedwet geldt sinds 2016 en wordt tegelijk met de inwerkingtreding van de Omgevingswet ook weer aangepast aan die wet. Ook met deze wijzigingen is rekening gehouden bij de aanpassing van de verordening.

Argumenten

1.1 Het is nodig om terminologie, definities, verwijzingen naar wet- en regelgeving en regels aan te passen aan de Omgevingswet

In bijlage 1 bij dit raadsvoorstel staat een opsomming en uitleg van de belangrijkste zaken die veranderen vanwege het in overeenstemming brengen van de Erfgoedverordening met de Erfgoedwet en de Omgevingswet.

Zo nemen we in de nieuwe Erfgoederordening een aantal van de huidige definities niet opnieuw op. We gaan uit van de nieuwe definities van de Omgevingswet en de Erfgoedwet en we nemen conform de modelverordening alleen aanvullende definities op die nodig zijn voor een goed begrip van de verordening. Zo onderscheiden we een 'beschermd martiaal object' niet langer meer van een 'gemeentelijk monument', maar we beschouwen een 'beschermd martiaal object' als een 'gemeentelijk monument', gelet op de nieuwe (landelijke) regels. De achtergrond hiervan kunt u nalezen in bijlage 1 bij dit voorstel, evenals de toelichting op een aantal andere wijzigingen. Van wijzigingen met grote impact is nergens sprake. Er verandert niets wezenlijks.

Onderwerp

Omgevingswet - Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022

Datum

12 april 2022

Kenmerk

153604

Pagina

2 van 6

1.2 De nieuwe Erfgoedverordening is flexibeler

We noemen hierbij het volgende voorbeeld:

Puntenstelsel

Conform de VNG-modelverordening, zegt de nieuwe verordening, anders dan de huidige verordening, niets over het verplicht hanteren van een puntensysteem bij de aanwijzing van een gemeentelijk monument. Dit is ook niet nodig want de werkwijze met een puntenstelsel kan worden vastgelegd in een Reglement van Orde. Op grond van de Erfgoedverordening 2013 kan alleen worden gewerkt met 'de systematiek van puntentelling zoals die in 2003¹ bij raadsbesluit is vastgesteld....' Op grond van de nieuwe verordening kan het huidige puntenstelsel gemoderniseerd worden, maar dit hoeft niet. Op dit moment kijkt de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (straks: commissie Omgevingskwaliteit) naar de mogelijkheid om te gaan werken met een nieuw puntensysteem. Indien gewenst kan een eventuele nieuwe werkwijze straks worden vastgelegd in het nieuwe Reglement van Orde. Dit Reglement wordt ook nog aangepast in verband met de Omgevingswet.

1.3 Daar waar de modelverordening van de VNG meer bescherming biedt dan de huidige verordening nemen we de modelbepalingen over

Bepalingen over cultuurgoederen en verzamelingen in de verordening (artikel 3 en 4 nieuw)

We maakten nog geen gebruik van de sinds 2016 bestaande mogelijkheid om ook cultuurgoederen² en verzamelingen³, die in eigendom zijn van de gemeente of aan haar zorg zijn toevertrouwd aan te wijzen als beschermd (voor zover hiervoor nog geen beschermingsregime vanuit rijk of provincie geldt). Met de nieuwe verordening creëren we deze mogelijkheid wel. Dit heeft vooral een symbolische waarde, want we hebben als gemeente al zeggenschap over deze roerende zaken.

Voor particuliere cultuurgoederen en verzamelingen kunnen we geen beschermingsregime opnemen, want er bestaat geen rechtsgrond op grond waarvan wij deze roerende zaken daadwerkelijk kunnen beschermen tegen beschadiging, vervreemding of verplaatsing naar een locatie buiten de gemeente.

Dit is in lijn met de nieuwe wetgeving en de modelverordening van de VNG. In bijlage 1 bij dit raadsvoorstel staat een iets uitgebreidere opsomming en uitleg van zaken die veranderen als gevolg van de Erfgoedwet en de Omgevingswet.

1.4 Het is nodig om een gemoderniseerde vangnetbepaling archeologie in de verordening op te nemen, omdat enkele bestemmingsplannen (straks: tijdelijk omgevingsplan) nog geen regels over archeologische monumentenzorg bevatten

Volgens het Besluit ruimtelijke ordening bevat de toelichting van een bestemmingsplan altijd 'een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in

¹ De omschrijving in de huidige Erfgoedverordening is niet geheel correct. Het puntenstelsel is op 30 juni 2004 vastgesteld door de raad.

² roerende goederen die deel uitmaken van cultureel erfgoed

³ cultuurgoederen die uit cultuurhistorisch of wetenschappelijk oogpunt bij elkaar horen

Onderwerp

Omgevingswet - Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022

Datum

12 april 2022

Kenmerk

153604

Pagina

3 van 6

de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden'. In Renkum wordt in bijna alle bestemmingsplannen aan deze wettelijke verplichting voldaan. Ook bevatten de Renkumse bestemmingsplannen in bijna alle gevallen rechtstreeks geldende regels voor archeologie. Omdat er nog enkele oudere bestemmingsplannen zijn die geen bepalingen over archeologie bevatten (bijv. de bestemmingsplannen 'Renkums Beekdal' en 'Veentjesbrug', incl. partiële herziening) is het nodig om een zogenaamde vangnetbepaling op te nemen in de Erfgoedverordening. Dit, voor die situaties waarin het bestemmingsplan (straks: tijdelijk omgevingsplan) nog geen archeologisch beschermingsregime bevat. In de nieuwe Erfgoedverordening moderniseren we de hiervoor al bestaande vangnetbepalingen, zodat deze voldoen aan de nieuwe wetgeving (artikel 15 en 16 oud wordt artikel 23 nieuw).

1.5 Het is nodig om te regelen dat de Verordening pas in werking treedt als de Omgevingswet in werking treedt. De vangnetbepaling archeologie treedt één dag eerder in werking.

De nieuwe Erfgoedverordening die afgestemd is op de nieuwe Omgevingswet (en verwijst naar de Omgevingswet) kan pas in werking treden tegelijk met de Omgevingswet. Daarnaast bestaat er een juridische koppeling met de recent vastgestelde 'Verordening adviescommissie Omgevingskwaliteit gemeente Renkum 2022'. Deze verordening treedt ook tegelijk met de Omgevingswet in werking. Zo verwijst de nieuwe Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022 in artikel 8 naar de verplichte advisering door de adviescommissie Omgevingskwaliteit bij aanwijzing van een gemeentelijk monument.

De vangnetbepaling archeologie (zie argument 1.4) treedt één dag eerder in werking. Dit is noodzakelijk, omdat deze bepaling alleen op grond van de huidige regelgeving kan worden vastgesteld en in werking treden. Dit kan niet meer als de Omgevingswet geldt.

Kanttelingen

Het voorstel heeft geen kanttekeningen.

Draagvlak

In dit geval is politiek draagvlak nodig om op de voorgestelde wijze soepel over te gaan naar de nieuwe situatie onder de Omgevingswet. Er verandert niets wezenlijks. De nieuwe mogelijke bescherming van 'gemeentelijke' cultuurgoederen en verzamelingen (roerende zaken) is vooral van symbolische waarde en zal in de praktijk naar verwachting ook weinig effecten hebben.

Aanpak/Uitvoering

- Vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet maken we de verordening bekend op de wettelijk voorgeschreven wijze.
- De leden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (straks: commissie Omgevingskwaliteit) worden geïnformeerd.
- De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (straks: commissie Omgevingskwaliteit) gaat binnen de kaders van de 'Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022' en de 'Verordening adviescommissie Omgevingskwaliteit gemeente Renkum 2022' haar werkwijze nader uitwerken in een Reglement van Orde. Wij zullen dat Reglement, na vaststelling, vervolgens

Onderwerp

Omgevingswet - Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022

Datum

12 april 2022

Kenmerk

153604

Pagina

4 van 6

bekendmaken in het gemeenteblad (zie artikel 12 Verordening adviescommissie Omgevingskwaliteit gemeente Renkum 2022’).

Communicatie

Met het Gelders Genootschap is overleg geweest over de concepttekst van de verordening.

Dit raadsvoorstel is verder ter informatie toegestuurd aan Platform Erfgoed Renkum (in oprichting), Pilogroep Renkums Beekdal, Historisch Genootschap Redichem, Stichting Heemkunde Renkum en Vereniging vijf dorpen in 't Groen.

De verordening wordt bekendgemaakt door een publicatie in het gemeenteblad op overheid.nl nadat vaststaat op welk moment de Omgevingswet in werking zal treden.

Financiële consequenties

Aan de uitvoering van dit voorstel zijn geen specifieke kosten verbonden.

Juridische consequenties

De verordening treedt in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

WMO-aspecten

Niet van toepassing.

Gezondheid

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Effect op vermindering regeldruk

Er zijn geen effecten te verwachten.

Alternatieven

Er worden geen alternatieven voorgesteld. We volgen de VNG-modelverordening met de voorgestelde aanpassingen.

Bijlagen

1. Bijlage met uitleg over veranderingen vanwege het in overeenstemming brengen van de Erfgoedverordening met de Erfgoedwet en de Omgevingswet;
2. Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022;

Onderwerp

Omgevingswet - Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022

Datum

12 april 2022

Kenmerk

153604

Pagina

5 van 6

3. Toelichting bij Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022;
4. Brief VNG 30 september 2021 over VNG Model Erfgoedverordening.
5. Erfgoedverordening 2013

Onderwerp

Omgevingswet - Erfgoedverordening gemeente Renkum 2022

Datum

12 april 2022

Kenmerk

153604

Pagina

6 van 6